

**“มหาราชากุมิพล” การสร้างสรรค์บทเพลงเพื่อถวายพระอาลัย
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช**

**“Maharaj Bhumibol” Music composition for paying a farewell to
His Majesty King Bhumibol Adulyadej**

จักรี กิจประเสริฐ¹

บทคัดย่อ

บทประพันธ์เพลง “มหาราชากุมิพล” มีที่มาสืบเนื่องจาก การที่มหาวิทยาลัยบูรพา สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 เสด็จสวรรคต เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ยังความโศกเศร้าสู่พสกนิกรทุกหมู่เหล่า ในการนี้มหาวิทยาลัยจึงมีดำริในการจัดงานเพื่อน้อมถวายความอาลัยแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช จึงมอบหมายให้คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นฝ่ายจัดงานในครั้งนี้ โดยใช้ชื่องานว่า “หนึ่งศิลป์หนึ่งชีวิต บรรเลงถวายไท สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ” ในวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ณ บริเวณลานธรรม มหาวิทยาลัยบูรพา

จากงานดังกล่าว จึงเป็นที่มาของแนวคิดและจุดประสงค์ที่จะสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลง “มหาราชากุมิพล” เพื่อเป็นการน้อมถวายการส่งเสด็จพระองค์ท่านสู่สวรรคาลัย โดยการสร้างทำนองจากคำร้องก่อน หลังจากนั้นนำคำร้องและทำนองมากำหนดรูปแบบการประพันธ์ โดยแบ่งเป็น ช่วงเกริ่นนำ (Introduction) ทำนองหลักที่ 1 (Verse 1) ทำนองหลักที่ 2 (Verse 2) ท่อนสร้อย (Chorus) ทำนองหลักที่ 3 (Verse 3) ท่อนสร้อย (Chorus) ท่อนเชื่อม (Bridge) ท่อนเดี่ยว (Solo) ท่อนสร้อย (Chorus) โดยเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับบรรเลงโดย “วงดุริยางค์เครื่องลมแห่งมหาวิทยาลัยบูรพา” ร่วมกับ “คณะขับร้องประสานเสียงแห่งมหาวิทยาลัยบูรพา”

บทประพันธ์เพลง “มหาราชากุมิพล” ผู้ประพันธ์ได้สร้างคำร้องและเสียงประสานไปพร้อมกันแล้วจึงมาทำการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม โครงสร้างคอร์ดส่วนใหญ่เป็นคอร์ดพื้นฐาน สังคีตลักษณะเป็นแบบดนตรีสมัยนิยม พื้นผิวของดนตรีเป็นแบบโฮโมโฟนี มีการเปลี่ยนท่วงทำนองเสียง

---

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา

ในช่วงท่อนเชื่อมและท่อนสร้อย ใช้การประสมเสียงของเครื่องดนตรีหลากหลายเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์กับบทเพลงมากที่สุดตามที่ผู้ประพันธ์ต้องการ

คำสำคัญ: บทประพันธ์เพลง / มหาราชาภูมิพล / วงดุริยางค์เครื่องลม

Abstract

The background of music composition “Maharaj Bhumibol” was derived from that of Burapha University realized the most grateful for your Majesty’s boundless and gracious kindness in His Majesty King Bhumibol Adulyadej’s era. His Majesty the late king passed away on October 13, 2016. All Thai people expressed the grief for HM the late King’ passing. In this regard, Burapha University thought of organizing an event for paying a farewell to HM King Bhumibol Adulyadej. The faculty of Music and Performing Arts had been assigned to organize this event under the title “หนึ่งศิลป์หนึ่งชีวิต บรรเลงถวายไทย สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ (Mourning Ceremony for HM the late King)” on Nov 9, 2016 at Lan Dhamma, Burapha University. From this event, the concept of music composition “Maharaj Bhumibol” was taken place by creating melody and combining lyrics and melody to formulate the form of music composition. This music composition was divided into introduction, verse 1, verse 2, chorus, verse 3, chorus, bridge, solo, and chorus. This music composition was arranged for performing by Burapha Wind Symphony and Burapha Chorus. The composer created lyrics in accordance with harmony, arranged for wind symphony orchestra. Most of the chord’ structures were primary chord. The form was popular music. The texture of music was homophony, key signature’s change in bridge and chorus, various music instrument’s tone color for successful completeness of the requirement of composer.

Keyword: Music compositio; Maharaj Bhumibol; Wind symphony orchestra

บทนำ

บทประพันธ์เพลง “มหาราชากุมิพล” มีที่มาสืบเนื่องจาก การที่มหาวิทยาลัยบูรพา สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 เสด็จสวรรคต เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ยังความโศกเศร้าสู่พสกนิกรทุกหมู่เหล่า ในการนี้มหาวิทยาลัยจึงมีดำริในการจัดงานเพื่อน้อมถวายความอาลัยแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช จึงมอบหมายให้คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นฝ่ายจัดงานในครั้งนี้ โดยใช้ชื่องานว่า “หนึ่งศิลป์หนึ่งชีวี บรรเลงถวายไท สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ” ในวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ณ บริเวณลานธรรม มหาวิทยาลัยบูรพา

งาน “หนึ่งศิลป์หนึ่งชีวี บรรเลงถวายไท สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ” เกิดจากแนวคิดที่ต้องการแสดงถึงพระปรีชาสามารถทางด้านดนตรีของพระองค์ ซึ่งทรงเป็นอัครศิลปินแห่งแผ่นดิน ที่มีพระอัจฉริยภาพในทุกแขนงของงานด้านศิลปะ โดยงานศิลปะที่สำคัญงานหนึ่งคือ “งานด้านดนตรี” ซึ่งพระองค์ทรงเป็นอัครศิลปินทั้งในด้านการบรรเลงดนตรี และงานด้านการประพันธ์เพลง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเริ่มพระราชนิพนธ์เพลงเมื่อมีพระชนมพรรษาได้ 18 พรรษา พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ทำนองเพลง “แสงเทียน” เป็นเพลงแรก ในปี พ.ศ. 2489 จนถึงปัจจุบัน พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ทั้งสิ้นจำนวน 48 บทเพลง

จากงานดังกล่าว จึงเป็นที่มาของแนวคิดและจุดประสงค์ที่จะสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลง “มหาราชากุมิพล” เพื่อเป็นการน้อมถวายการเสด็จพระองค์ท่านสู่สวรรคาลัย ในการนี้ทางคณะดนตรีและการแสดงได้มอบให้ อาจารย์จักรี กิจประเสริฐ อาจารย์ผู้สอนด้านการประพันธ์เพลงประจำคณะดนตรีและการแสดง ดำเนินการประพันธ์บทเพลง เพื่อใช้ในงานแสดงดังกล่าวตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย โดยมอบแนวคิดสำหรับการประพันธ์เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระองค์ท่าน ในส่วนที่พระองค์ท่านทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ได้ทรงธำรงไว้ซึ่งทศพิธราชธรรม ในการปกครองพสกนิกรในแผ่นดิน และทรงงานในโครงการต่าง ๆ ที่พระองค์ท่านทรงสร้าง เพื่อให้พสกนิกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และการแสดงออกถึงความเศร้าเสียใจต่อการเสด็จสู่สวรรคาลัยของพระองค์ท่าน โดยออกมาในรูปแบบบทประพันธ์เพลงเพื่อจัดแสดงในงาน “หนึ่งศิลป์หนึ่งชีวี บรรเลงถวายไท สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ” ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ ทำให้ผู้ประพันธ์นำมาเป็นแรงบันดาลใจในประพันธ์บทเพลง โดยมีอาจารย์สัญญาหิชาญ เอื้อศิลป์ เป็นผู้ประพันธ์เนื้อร้อง จากนั้นผู้ประพันธ์จึงนำคำร้องมาเป็นแนวทางในการประพันธ์เพลง และเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับ “วงดุริยางค์เครื่องลมแห่งมหาวิทยาลัยบูรพา” และ “คณะนักร้องประสานเสียงแห่งมหาวิทยาลัยบูรพา” เพื่อใช้ในการแสดงร่วมกัน

แนวคิดในการประพันธ์บท “มหาราชากุมิพล”

1. นำคำร้องที่ได้จากอาจารย์สัญญาหิชาญ เอื้อศิลป์ มาทำความเข้าใจและตีความเนื้อเพลงเพื่อที่นำมาสร้างทำนอง ทำประโยคเพลงรวมถึงมาคิดโครงสร้างของบทประพันธ์ว่าควรมีโครงสร้างเป็นอย่างไร หลังจากที่ได้รับคำร้องมาจากอาจารย์สัญญาหิชาญ เอื้อศิลป์ ผู้ประพันธ์ได้พยายามทำความเข้าใจในคำร้องที่ได้รับมา

แล้วจึงเริ่มการสร้างทำนองจากเนื้อเพลงที่ได้มา หลังจากที่ได้ลองสร้างทำนองทำให้พบปัญหาในการสร้างทำนองอีกทั้งจำนวนประโยคที่ไม่พอดีทำให้ต้องกลับไปปรึกษาอาจารย์สัญญา ไข่อศิลป์ อีกครั้ง เพื่อขอคำแนะนำว่าจะปรับปรุงหรือปรับแก้ท่อนเพลงอย่างไร และได้รับคำตอบกลับมาว่าสามารถทำได้ตามที่เห็นเหมาะสม ผู้ประพันธ์ได้ปรับแก้สัดส่วนเพื่อให้ได้โครงสร้างที่เหมาะสมดังนี้

“มหाराชาภูมิพล”

เนื้อร้อง สันที ไข่อศิลป์
ทำนอง จักรี กิจประเสริฐ

ดวงใจของพสกนิกร ให้พึงพิงยามทุกข์เข็ญ ครองแผ่นดินผ่านพ้นความลำเค็ญ สุขสงบร่มเย็น
เพื่อชาวไทย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นผู้สร้างคามฝัน ทรงงานทั่วแคว้น
แดนไทย ทรงสร้างสรรค่นวัตกรรมเพื่อแผ่นดิน ทรงครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชน..
ชาวไทย

*หากแม่น้ถามขุนเขาป่าน้ำต่างเอ่ยนามภูมิพล ผู้ทรงศีลและเสียสละ ดำรงอยู่ด้วยความพอเพียง
พระราชดำริ พระราชดำรัส เป็นแบบอย่างในชีวิตเรา มหาราชาผู้ไม่เคยทิ้งประชาชน
ประชาชนน้อมจิตอธิวันท์ จะสานต่อปณิธานเพื่อสร้างคามหวัง มีคุณธรรมเจริญสุขด้วยปัญญาปวง
บังคมศัลกัมกราบพระกรุณา

*หากแม่น้ถามขุนเขาป่าน้ำต่างเอ่ยนามภูมิพล ผู้ทรงศีลและเสียสละ ดำรงอยู่ด้วยความพอเพียง
พระราชดำริ พระราชดำรัส เป็นแบบอย่างในชีวิตเรา มหาราชาผู้ไม่เคยทิ้งประชาชน
ณ ตอนนีทรวงเสด็จสวรรคคาลัย จะอยู่กัันอย่างไร หากไร้ซึ่งพระองค์ ท่านทรงสอนให้เรียนรู้
ทั้งคามอาตุรด้วยคามหวัง เหมือนโลกหยุดตุตระหมด้วยคามอ้างว้าง

*หากแม่น้ถามขุนเขาป่าน้ำต่างเอ่ยนามภูมิพล ผู้ทรงศีลและเสียสละ ดำรงอยู่ด้วยความพอเพียง
พระราชดำริ พระราชดำรัส เป็นแบบอย่างในชีวิตเรา มหาราชาผู้ไม่เคยทิ้งประชาชนมหาราชาผู้ไม่เคยทิ้ง
ประชาชน...

2. การกำหนดรูปแบบของวงดุริยางค์เครื่องลมที่ใช้ในการบรรเลง

ผู้ประพันธ์ได้กำหนดรูปแบบของวงดุริยางค์เครื่องลมที่ใช้ในบทเพลง “มหाराชาภูมิพล” โดยกำหนดให้มีเครื่องดนตรีดังนี้

ฟลูต	2	เครื่อง	ทรมอบอน	2	เครื่อง
คลาริเน็ต	3	เครื่อง	ยูโฟเนียม	2	เครื่อง
อัลโตแซ็กโซโฟน	2	เครื่อง	เบสทรมอบอน	1	เครื่อง
เทนเนอร์แซ็กโซโฟน	2	เครื่อง	ทูบา	1	เครื่อง

บาริโตนแซ็กโซโฟน	1	เครื่อง	ทิมปานี	1	ใบ
ฮอว์น	4	เครื่อง	ไวบราโฟน	1	เคอร์
ทรมเป็ต	3	เครื่อง			

3. การกำหนดรูปแบบการประพันธ์

ผู้ประพันธ์ได้นำคำร้องมาเรียบเรียงทำนองโดยใช้เปียโน (Piano) โดยนำคำร้องที่ได้มาใส่ทำนอง (Melody) นำมาพิจารณาอย่างถี่ถ้วน พร้อมทั้งเริ่มสร้างแนวคิดของบทเพลงให้เหมาะสมกับเนื้อร้อง และวางรูปแบบกำหนดประโยคเพลงของการประพันธ์เพลง (ตัวอย่างที่ 1) ซึ่งผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ทำนองเริ่มของเพลงหรือประโยคนำ (Introduction) ขึ้นเพิ่มเข้าไปจำนวน 4 ห้องเพลง เพื่อนำเข้าสู่บทเพลงหลักเพื่อความเหมาะสมโดยผู้ประพันธ์ได้วางลักษณะของเพลงดังนี้

ช่วงเกริ่นนำ (Introduction)	ห้องที่ 1 - 5	ทำนองหลักที่ 1 (Verse 1)	ห้องที่ 6-13
ทำนองหลักที่ 2 (Verse 2)	ห้องที่ 14-22	ท่อนสร้อย (Chorus)	ห้องที่ 23-30
ทำนองหลักที่ 3 (Verse 3)	ห้องที่ 3-38	ท่อนสร้อย (Chorus)	ห้องที่ 39-46
ท่อนเชื่อม (Bridge)	ห้องที่ 47-54	ท่อนเดี่ยว (Solo)	ห้องที่ 55-62
ท่อนสร้อย (Chorus)	ห้องที่ 63-72		

ตัวอย่างที่ 1 ทำนองและคำร้องเพลง “มหาราชากุมิพล”

มหาราชากุมิพล

คำร้อง สดเหิไชญ เนื้อศิลป์
ทำนอง จักร กิจประเสริฐ

1 **Maestoso** ♩ = 60

ดวง ใจ ของ พ ส ก นี กร

7
ที่ พึง พึง ยาม ทุกข์ เข็ญ ครอง แผ่น ดิน ผ่าน พ้น ความ ลำ เเคัญ สุข ส ง ม ร่ม เย็น เพื่อ ชาวไทย พระ

14
บาท สม เด็จ พระ ปร มินทร ม หา กู มิ พล อ ดุล ย เดช ทรง เป็น ผู้สร้าง ความ ผืน ทรงงาน ทั่ว แคว้นแดน ไทย

18
ทรง สร้าง สรรคัน วัด กรรม เพื่อ แผ่น ดิน ทรงครอง แผ่น ดิน โดย ธรรม เพื่อ ประสิษษณ์ สุข แห่ง ม หา ชน ชาว

22
ไทย หาก แม้น ตาม ขุน เขา ปา นำ ต่าง เอ่ย นาม กู มิ พล ผู้ทรง คีล และ เสี้ย สลช ดำรง

26
 อยู่ ด้วย ความ พอ เพียง พระ รา ช ด้ ำ ธิ พระ รา ช ด้ ำ ธิ ส เป็น แมบอย่าง ใน ชี วิต เรา ม

29
 หา รา ช ำ ผู้ ไม่ เคย ทัง ประ ชา ชน จะ สาน ต่อ ป ณี ธาน เพื่อ สร้าง ความ หวัง มี คุณ

33
 ธรรม เจริญ สุข ด้วย ปญญา ปวง ประ ชา น้อม จิต อภิ วันท์ มัง คม คัล กัม กราบ พระ กุ ณา หาก

39
 แม้น ตาม ขุน เขา ป่า น้ ำ ด่าง เอย นาม ภู มิ พล ผู้ ทรง ศิล และ เสี้ย สลย ด้ ำ รง อยู่ ด้วย ความ พอ เพียง พระ

43
 รา ช ด้ ำ ธิ พระ รา ช ด้ ำ ธิ ส เป็น แมบอย่าง ใน ชี วิต เรา ม หา รา ช ำ ผู้ ไม่ เคย ทัง ประ ชา ชน ณ ดอน

47
 นี้ ทรง เสด็จ สวรรค์ ด้ ำ ลี้ย จะ อยู่ กัน อย่าง ไร หาก ไร ชึ่ง พระองค์ ท่าน ทรงสอน ให้ เรียน รู้ ทัง ความ อา

52
 ด้ ำ รง ด้วย ความ หวัง เหมือน โลกหยุด สุด ระ ทม ด้วย ความ อัง ว้าง Solo

57
 หาก

63

แม่น กาม ขุน เขา ปา นำต่างเอียน นาม ภู มิ พล. ผู้ทรง ศีล และ เสี้ย สละ ดำรง อยู่ ด้วย ความ พอ เพียง พร

67

ราช ดำ ริ พระ ราช ดำ ริส เป็น แบบ อย่าง ใน ซี ริด เรา ม

69

หา รา ชา ผู้ ไม่ เคย ทิ้ง ประ ชา ขน ม หา รา ชา ผู้ ไม่ เคย ทิ้ง ประ ชา ขน

4. โครงสร้างของบทประพันธ์ “มหาราชากุมิพล”

ตัวอย่างที่ 2 ลักษณะดนตรีในช่วงเกริ่นนำ (Introduction)

มหาราชากุมิพล

เชิดวง พิเศษ (วง) เฉลิมชัย
ทำนอง ตรี พิเศษเชิดวง

Maestoso ♩ = 60

Maestoso ♩ = 60

ช่วงเกริ่นนำ (Introduction) ในกุญแจเสียง C เมเจอร์โดยเริ่มจากเครื่องดนตรีทรัมเป็ต ฟลูต และไวบราโฟน มาประสมเสียงทำหน้าที่ในการบรรเลงในแนวทำนองหลักในการบรรเลงช่วงเกริ่นนำ และนำเครื่องดนตรีกลุ่มเครื่องลมทองเหลืองเสียงต่ำ (Low brass instruments) บรรเลงประกอบลากเสียงยาวในลักษณะการประสานเสียง (Harmony) พร้อมทั้งใช้เครื่องดนตรีกลุ่มคลาริเน็ต (Clarinets) บรรเลงประกอบในอัตราส่วนจังหวะโน้ตเช็ตสองชั้นเปลี่ยนขึ้น-ลงเป็นไปตามคอร์ดของเพลงที่ผู้ประพันธ์ได้กำหนดไว้ และในช่วงกลางท่อนเกริ่นนำยังเพิ่มการประสมเสียงระหว่างเครื่องดนตรีกลุ่มฮอร์นและอัลโตแซกโซโฟนเพื่อบรรเลงทำนองสอดประสาน (Counterpoint) ในลักษณะการประสานเสียงแบบขนาน (Parallel harmony) เพื่อนำเข้าสู่ท่อนประโยคหลักของเพลงต่อไป (ตัวอย่างที่ 2)

ตัวอย่างที่ 3 ประโยคทำนองหลัก 1 (Verse 1)

ประโยคทำนองหลัก 1 (Verse 1) มีคำร้องดังนี้ “ดวงใจของพสกนิกร ให้พึงพิงยามทุกข์เข็ญ ครอบแผ่นดินผ่านพ้นความลำเค็ญ สุขสงบร่มเย็นเพื่อชาวไทย” ผู้ประพันธ์กำหนดให้มีท่อนนี้จำนวน 9 ห้องเพลง (ห้องที่ 5-13) ซึ่งในท่อนเพลงนี้ผู้ประพันธ์ได้ใช้เอกลักษณ์เสียงต่ำของกลุ่มเครื่องคลาริเน็ต(Chalumeau register) บรรเลงทำนองหลักไปพร้อมกับนักร้อง เพื่อต้องการเพิ่มให้ความรู้สึกที่สงบอบอุ่นดังคำร้องข้างต้น และยังให้กลุ่มเครื่องดนตรีทองเหลืองและเครื่องลมไม้เสียงต่ำบรรเลงประกอบทั้งลากเสียงยาวและเป็นกลุ่มจังหวะเพื่อเป็นหลักให้แก่กันร้องและทำนองหลักของเพลง (ตัวอย่างที่ 3)

ตัวอย่างที่ 4 ประโยคทำนองหลัก 2 (Verse 2)

ประโยคทำนองหลัก 2 (Verse 2) มีคำร้องดังนี้ “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นผู้สร้างความฝัน ทรงงานทั่วแคว้นแดนไทย ทรงสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อแผ่นดินทรง ครอบแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชน..ชาวไทย” ผู้ประพันธ์กำหนดให้มีท่อนนี้จำนวน 9

ห้องเพลง (ห้องที่ 14-22) ซึ่งพื้นผิวของดนตรีในประโยคหลัก 2 ของเพลงมีความเข้มข้นมากขึ้นจากช่วงแรก โดยผู้ประพันธ์ได้นำกลุ่มเครื่องทรมเป็ต ทรอมโบนและฟลูต มาประสมเสียงบรรเลงเป็นทำนองหลักในช่วงแรก มีการเพิ่มสีสันทันของทำนองหลักโดยการเพิ่มอัลโตแซ็กโซโฟนและฮอร์นมาบรรเลงเป็นแนวสอดทำนองประสานในห้องที่ 16 และผู้ประพันธ์ได้เพิ่มกลุ่มเครื่องคลาริเน็ต เทเนอร์แซ็กโซโฟนและบาริโตน แซ็กโซโฟนมาบรรเลงประกอบในลักษณะการประสานเสียงเพื่อเพิ่มความหนาแน่นของเพลงและนำสู่เข้าท่อนเพลงต่อไป (ตัวอย่างที่ 4)

ตัวอย่างที่ 5 ท่อนสร้อย (Chorus)

The image shows a musical score for a chorus section. It includes staves for Clarinet in Bb 1, Alto Saxophone 1, Tenor Saxophone, Baritone Saxophone, Trumpet in Bb 1, Horn in F 1,2, Trombone 2, Tuba, Treble (with Thai lyrics), Drum Set, and Vibraphone. The score is in 4/4 time and features a mix of melodic and rhythmic patterns across the instruments.

ท่อนสร้อย (Chorus) มีคำร้องว่า “หากแผ่นดินเขาพาน้ำต่างเอ๋ยนามภูมิพล ผู้ทรงศีลและเสียสละ ดำรงอยู่ด้วยความพอเพียง พระราชดำริ พระราชดำรัส เป็นแบบอย่างในชีวิตเรา มหาราช” ผู้ไม่เคยทิ้งประชาชนมีจำนวน 8 ห้องเพลง (ห้องที่ 23-30) เป็นท่อนที่ผู้ประพันธ์ใช้เป็นท่อนสร้อย เพราะนำกลับมาใช้ทั้งหมด 3 ครั้ง โดยในครั้งที่ 1, 2 ลักษณะดนตรีจะเหมือนกัน ผู้ประพันธ์ได้ใช้เครื่องดนตรีทรมเป็ต ประสมกับฟลูต อัลโตแซ็กโซโฟนในการเล่นพร้อมทำนองหลักเพื่อให้การความยิ่งใหญ่ ใช้เครื่องดนตรีคือเทเนอร์ แซ็กโซโฟนกับบาริโตนแซ็กโซโฟนทำหน้าที่สอดประสานทำนอง (ตัวอย่างที่ 5)

ตัวอย่างที่ 6 ท่อนทำนองหลัก 3 (Verse 3)

ท่อนทำนองหลัก 3 (Verse 3) มีจำนวน 8 ห้องเพลง (ห้องที่ 31-38) เป็นท่อนที่อยู่ในเรื่องย่อหน้าที่ 4 มีคำร้องว่า “จะสานต่อปณิธานเพื่อสร้างความหวัง มีคุณธรรมเจริญสุขด้วยปัญญาปวงประชาน้อมจิตอธิษฐานท์ บังคมคัลกัมกราบพระกรุณา” ลักษณะของดนตรีในช่วงนี้จะบางลงกว่าในท่อนสร้อยโดยใช้คลาริเน็ต ฟลูตเล่นไลน์ตโน้ตในบันไดเสียง กลุ่มแซ็กโซโฟนเล่นเป็นจังหวะ ในแนวเบสให้กลุ่มทองเหลืองเช่น ทรอมโบน ยูโฝเนียม และทูบาเล่น กลองชุดเป็นตัวควบคุมจังหวะให้ทั้งวงและนักร้องอยู่ตลอดและเพิ่มความหนาแน่นทางดนตรีและนำส่งเข้าสู่ท่อนสร้อย (Chorus) อีกครั้งหนึ่ง (ตัวอย่างที่ 6)

ตัวอย่างที่ 7 ท่อนเชื่อม (Bridge)

ท่อนเชื่อม (Bridge) มีจำนวน 8 ห้องเพลง (ห้องที่ 47-54) เป็นท่อนแยกโดยผู้ประพันธ์ได้เปลี่ยนพื้นผิวทางดนตรีให้ดูหม่นลงโดยใช้การประสมเสียงของทรมเป็ต ฮอรัน ทรอมโบนและเพื่อให้เข้ากับเนื้อเพลง “ณ ตอนนีทรวงเสด็จสวรรคคาลัย จะอยู่กันอย่างไร หากไร้ซึ่งพระองค์” และยังมีกลองสนแนร์ (Snare Drum) บรรเลงเหมือนกับการเดินแถวของทหาร เป็นช่วงที่ดนตรีแสดงออกถึงความเศร้ามากที่สุดของบทเพลงก่อนจะนำเข้าสู่ท่อนเดี่ยว (Solo) ต่อไป (ตัวอย่างที่ 7)

ตัวอย่างที่ 8 ท่อนเดี่ยว (Solo)

ท่อนเดี่ยว (Solo) มีจำนวน 6 ห้องเพลง (ห้องที่ 55-60) เป็นช่วงดนตรีบรรเลงอย่างเดี่ยว หรือที่มักเรียกกันว่าช่วงโซโล โดยผู้ประพันธ์ให้ทรัมเป็ตบรรเลงเดี่ยวเป็นทำนอง และมีการเพิ่มสีสันทอง ทำนองหลักโดยการเพิ่มทรัมเป็ตมาบรรเลงในลักษณะการประสานเสียงแบบขนาน (Parallel Harmony) ดำเนินไปตามคอร์ดของเพลง และผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ทำนองสอดประสานไปกับทำนองหลักในลักษณะของการแปรทำนอง โดยให้เครื่องดนตรีฮอร์นเป็นผู้บรรเลง และเพิ่มความหนาแน่นของเสียงให้มากขึ้นเพื่อ โหมดนตรีนำเข้าสู่ท่อนสร้อย (Chorus) สิ้นสุดของเพลงต่อไป (ตัวอย่างที่ 8)

ตัวอย่างที่ 9 ท่อนสร้อย (Chorus)

ท่อนสร้อย (Chorus) ท่อนสร้อยสุดท้ายห้องที่ 61-71 ผู้ประพันธ์ได้ทำการเปลี่ยนบันไดเสียงให้สูงขึ้น 1 คู่เสียงจากบันไดเสียง C Major ให้ไปอยู่ในบันไดเสียง D เมเจอร์ โดยผู้ประพันธ์ได้ใช้เทคนิคในการประพันธ์ในลักษณะเดิมเพื่อย้ำถึงความยิ่งใหญ่ของท่อนเพลงนี้และมีการเพิ่มเครื่องดนตรีเข้ามาบรรเลงในกลุ่มโน้ตเดียวกันเพื่อให้รู้สึกถึงความแข็งแรงและยิ่งใหญ่ นำเข้าสู่ช่วงสรุปจบของบทประพันธ์อย่างสมบูรณ์ที่สุด (ตัวอย่างที่ 9)

สรุปผล

บทประพันธ์เพลง “มหาราชานุกุมิพล” เป็นผลงานการประพันธ์เพลงที่ใช้จินตนาการจากคำร้องเป็นหลัก ตั้งแต่การประพันธ์ทำนองเพื่อให้สอดคล้องเข้าด้วยกันกับคำร้องที่ได้มาเพื่อการออกเสียงเป็นไปอย่างสมควรเป็นในหลักภาษาไทย ผู้ประพันธ์ได้สร้างคำร้องและเสียงประสานไปพร้อมกันแล้วจึงมาทำการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม โครงสร้างคอร์ดส่วนใหญ่เป็นคอร์ดพื้นฐาน สังคีตลักษณะเป็นแบบดนตรีสมัยนิยม พื้นผิวของดนตรีเป็นแบบโฮโมโทนี มีการเปลี่ยนท่วงเสียงในช่วงท่อนเชื่อมไปที่ท่วงเสียง Eb major และท่อนสร้อยครั้งสุดท้ายเปลี่ยนไปที่ท่วงเสียง D major ใช้การประสมเสียงของเครื่องดนตรีหลากหลายเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์กับบทเพลงมากที่สุดตามที่ต้องการ

บรรณานุกรม

ณัชชา โสคติยานุรักษ์. (2547). พิมพ์ครั้งที่ 2. *พจนานุกรมคำศัพท์ดุริยางคศิลป์*. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2553). พิมพ์ครั้งที่ 5. *สังคีตลักษณะและการวิเคราะห์*. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์เกษกระรัต.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). พิมพ์ครั้งที่ 1. *ศัพท์ดนตรีสากล*. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถานจัดพิมพ์.

วานิช โปตะวนิช.(2559). *บทประพันธ์เพลงดุष्ฎีนิพนธ์ : ทေးสวีทสำหรับวงออร์เคสตรา*. วิทยานิพนธ์ปริญญา

ศิลปกรรมศาสตรดุष्ฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.